

Hermés v kruhu času

Světlana Mílová

Bakalářská práce
2005

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

ABSTRAKT

Společnost Hermés je synonymem pro dokonalé řemeslo, úctu k tradici a schopností propojit tyto vlastnosti se sférou uměleckou. Hermés si za celou dobu své existence dokázal svým přístupem k provedení a důrazem na detail získat stálou klientelu, která tyto neměnné hodnoty dokáže ocenit. Tato jistota v kvalitě přivádí do tohoto domu stále nové a nové zákazníky.

Jednotlivé umělecké osobnosti, které propojily svou tvorbu s touto firmou, napomáhají povýšit řemeslo na umění. Vznikají „Kultovní předměty“, které jen potvrzují, že propojení nadčasového designu a precizní řemeslné práce se vyplácí.

ABSTRACT

Hermes company is synonymum for perfect craft, respecting for tradition and ability to interconnect these with world of art. Hermes has captured permanent clients thanks to concentration on quality of work and putting emphasses on details. This guarantee of quality tempts new clients to enter to Hermes.

Artists who participate on Hermes's collections help to dignify craft to art. They create the cultish objects which verify that combination of timeless design and precision craft is paying off.

“ Pokud se umění spojí s řemeslem , kupředu se uhání tryskem.“

Jean-Louis Dumas - ředitel společnosti Hermés

OBSAH

OBSAH	5
ÚVOD.....	6
1 HISTORIE DOMU HERMES	8
1.1 SBÍRKA EMILA HERMÉSE	9
2 KULTOVNÍ PŘEDMĚTY	14
2.1 KABELKY	14
2.2 PORCELÁN.....	16
3 ŠPIČKOVÍ VÝTVARNÍCI, KTEŘÍ SPOJILI SVOU TVORBU S DOMEM HERMÉS	19
3.1 JEAN PAUL GAULTIER	19
3.1.1 Svět haute couture	20
3.2 MATALI CRASSET.....	26
3.2.1 Productions sarl.....	27
3.2.2 Spolupráce s Hermés “Plissé between the lines”	28
3.2.3 Matali Crasset ve sbírkách muzeí	31
ZÁVĚR.....	32
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	33

ÚVOD

Luxusní obchody a modelové domy ve věhlasné pařížské ulici Faubourg Saint- Honoré navštěvují zákazníci z celého světa déle než jedno století. V čísle 24 sídlí společnost Hermés, jejíž kořeny sahají až do roku 1837, kdy byla založena Thierry Hermésem. Brilantní výrobci koňských postrojů a sedel získali záhy aristokratickou klientelu. Tato práce je by měla mapovat průřez historií a tvorbou francouzské firmy Hermés. Její spolupráci s předními umělci a způsob její prezentace.

Ve chvíli, kdy kočáry a koně zmizely z bulvárů, bylo třeba hledat jiné artikly, kterým by byla vtisknuta pečeť dokonalého řemesla. Hermés klade důraz na historii, špičkové provedení, kvalitní materiály a čistý, leckdy až nenápadný, design. Spolupracují s předními specialisty svých oborů (módními návrháři, designéry, fotografy , technology, atd.).

Tento rodinný podnik, dědící se z generace na generaci, s každým novým nástupcem rozšiřuje škálu svých činností. Z firmy na ručně vyráběné sedla, postroje a uzdy se postupem času stala renomovaná značka, pod jejíž hlavičkou dnes nalezneme elegantní pánské i dámské kolekce oděvů, šperky, stříbrné nádoby a příbory, rukavice, hodinky, příruční zavazadla a hedvábné šátky. Nakupují je ti, kteří dokážou ocenit perfektní rukodělnou práci.

1 HISTORIE DOMU HERMES

V roce 1837 Thierry Hermés založil firmu, kde byly ručně vyráběny postroje a uzdy na koně. Od této doby již 5 generací jeho potomků tvrdě pracovalo, aby budovalo firmu Hermés ve stejném duchu a kvalitě.

V roce 1879 syn zakladatele, Emil-Charles Hermés, rozšířil aktivity firmy o výrobu sedel, přemístil dílnu do Faubourg Saint-Honoré a otevřel zde obchod.

Adolph a Emile Hermés, ze třetí generace, dodávali ručně šitá sedla a postroje nejvýznamnějším představitelům států a světové aristokracie. Vynalezení automobilu na počátku 20. století, přivedlo Adolpha a Emila Hermés k obměně výroby, uvedením koženého zboží a zavazadel, které vytvořily osobitý styl Hermés. Na konci první světové války, Emile Hermés skvěle zorganizoval obnovu společnosti. V roce 1920 Hermés kupuje budovu ve Faubourg Saint-Honoré a obchod získává nynější podobu. Činnost se postupně zaměřuje na módu, šperky, stříbrné nádoby a příbory, rukavice, hodinky, příruční zavazadla, plánovací kalendáře, popelníky, a hedvábné šátky.

Milovník umění Emile Hermés si vybudoval vlastní sbírku. Muzeum Hermés, i dnes v domě ve Faubourg Saint-Honoré, nepřestává inspirovat skupiny módních návrhářů a umělců. Emile Hermés a jeho nevlastní synové Robert Dumas a Jean-René Guerrand vytvořili dynamický tým. Mezi válkami vznikaly obchody ve francouzských přímořských letoviscích. V roce 1929 se obchod rozšířil i do zahraničí – v New Yorku je otevřena první prodejna.

V roce 1951 Robert Dumas po boku s Jean-René Guerrandem pokračuje v rozšiřování firmy. Během dalších dvaceti let se činnost firmy rozšířila o výrobu kravat, obuvi Hermés i John Lobb /ručně šitá obuv na míru/, koupelnové osušky a ručníky, emailové šperky a náušnice, oděvy pret-a-porter pro muže i ženy, a nový obor – parfémy.

Eau d'Hermés byla vytvořena v roce 1950. Během příští dekády se Hermés zcela ponořil do velkého dobrodružství tvorby vůní. Všechny řady velkou měrou přispěly k celosvětové proslulosti značky.

V roce 1978 se Jean-Louis Dumas – Hermés stává ředitelem společnosti a vdechl obchodu nový život. Nové aktivity jako rozšířená výroba hodinek a porcelánu /1983/ se přidaly již k těm stávajícím. Hermés také započal jako průkopník využívat uměleckých materiálů. Dnes společnost nabízí produkty, které jsou vyráběny ručně třiceti tři různými

profesemi.

Strategie růstu se stále více zaměřuje na expanzi do celého světa. Věrně přetrvává původní duch rodinné firmy- ruční manufaktury- Hermés neuděluje žádné licence a řemeslníci vykonávají svá řemesla pod přísným přímým dozorem. Neustávající pozornost udržuje vysokou kvalitu produktů.

Hermés má svoje místo na hlavních světových trzích - USA, Asie, Evropy a Austrálie. Místní filiálky fungují jako distributoři a přímí prodejci v obchodech, které dodržují uniformní image značky, ať jsou kdekoli na světě.

Vůně Hermés jsou zastoupeny v 1500 prodejnách ve Francii a asi 10 000 dalších prodejen ve 100 různých zemích. Export tvoří 55 % prodeje.

1.1 Sbírka emila hermése

Philippe Dumas – bratr Jeana-Louise Dumase, vnuk Emila-Maurice Hermése (1871-1951), zakladatele jezdecké Sbírký Emila Hermése, je umělec a ilustrátor, ceněný jako autor dětské literatury; nakreslil „Carnets de Voyage“, řadu okouzlujících alb s ilustracemi namalovanými originálními vodovými barvami a znázorňujícími různé umělecké předměty, obrazy nebo knihy ze Sbírký Emila Hermése.

Máme-li být přesní, lze říci, že počátky Sbírký EMH se datují do roku 1883, neboť Emile-Maurice Hermés rád připomínal, že mu bylo 12 let, když si koupil svůj první sběratelský kousek – vycházkovou hůl z roku 1801, která ho stála 2 franky, což byla výše jeho první výplaty, kterou obdržel jako poslíček. V roce 1920 již Emile-Maurice Hermés nashromáždil významnou sbírku, když nahradil svého nejstaršího bratra Adolpha (1860-1933) v čele firmy založené v roce 1837 jejich dědečkem Thierry Hermésem. V roce 1923 koupil a přestavěl budovu Hermés v Paříži v ulici rue du Faubourg Saint-Honoré 24 a ze své kanceláře ve třetím patře vytvořil úžasné „Muzeum“, kam byli řemeslníci a návrháři firmy Hermés zváni, aby objevovali jeho sbírku a nalézali inspiraci.

V té době, krátce po skončení první světové války, byla Paříž velmi atraktivním místem pro setkávání umělců, spisovatelů, hudebníků, vědců, módních návrhářů...atd., přicházejících z celého světa; mnoho talentovaných umělců přicházelo také ze střední Evropy. Evropané byli po válečném traumatu naplnění maximálním očekáváním, že budoucnost přinese úplnou obrodu. Tato léta byla označena za „Les années folles“ (bláznivá léta), Pařížané hledali nové zábavy, objevovali jazz, koktejly, „surrealistickou revoluci“, vzrušení z moderních

dopravních prostředků, jako byly například automobily a letadla. Ženy získaly svoji nezávislost, nosily krátké vlasy, krátké šaty nebo kalhoty, rády přijaly „chlapecký styl“. Emile-Maurice Hermés se projevil jako bystrý a odvážný podnikatel, s okamžitým úspěchem uvedl na trh ručně šité kožené doplňky, originální kabelky, pásky, šaty, pletené zboží, plavky, rozšířil pověst značky své rodinné společnosti, která byla dobře známa svými postroji a sedly a z níž učinil vynikající a elegantní – avšak sportovní – módní salon. Firma Hermés také proslula svými luxusními automobilovými doplňky a jako elegantní dodavatel drahých psů, kteří byli v této době „šik“ společníky elegantních pařížských dam.

Emile-Maurice Hermés byl již od dětství nadšeným sběratelem. Jako vnuka slavného výrobce postrojů a sedláře ho nejvíce zajímalo to, co připomínalo staré dobré časy kočárů tažených koňmi, vytříbený způsob života vysoké společnosti francouzské „Belle Epoque“ ve druhé polovině 19. století, kdy byli krásní koně nejvýznamnější známkou bohatství a vkusu. Avšak také ho přitahovaly neobvyklé předměty, i když byly považovány za „obyčejnější“ artefakty, jako například jezdecké vybavení z jakékoli epochy nebo civilizace, lovecký oděv, hůlky a vycházkové hole, cestovní doplňky, kufry nebo truhly, drahocenné skříňky, vyprávění příběhů z cest našich prapředků...

Jedním z nejneobvyklejších sběratelských předmětů je hůl s hedvábným slunečníkem, který je celý pokryt bažantími péry, a s knoflíkem z míšeňského porcelánu ve tvaru dámy s ptačím ocasem: tento slunečník byl pravděpodobně objednan na úplném začátku 19. století dámou, která jej chtěla použít pro lov jako diskrétní, avšak elegantní „camouflage“ chránící její bledou pleť před slunečními paprsky.

Velmi přiléhavým příběhem je historie koňo-tricyklu, což je okouzující hračka, kterou kdysi miloval malý francouzský princ, jenž byl důvěrně přezdíván „Loulou“: Louis-Joseph-Eugène Napoleon, syn Napoleona třetího a Eugénie de Montijo, který se narodil v roce 1856 a školen k tomu, aby se stal jedním z nejlepších jezdců své doby, byl na tomto dřevěném koni pokrytém bílou koňskou srstí, se třemi koly poháněnými pedály s třmeny. Ve věku 6 let dostal Loulou svého prvního skutečného poníka, kterého pojmenoval „Bouton d'or“, a tak dřevěný koník, na němž se učil své první kroky, v jeho očích náhle pozbyl kouzla a on daroval tuto hračku, která pro zhýčkaného prince byla již nyní jen neživou věcí, své služce, která měla malého chlapce ve věku vhodném pro hru s tímto tricyklem. Tuto hračku uchovávala rodina služky jako drahocennost po vyhnání císařské rodiny. Poté získal tuto hračku, těsně před Emilem-Mauricem Hermésem, jeden

vášnivý sběratel, Bernard Frank

Mezi posledními nákupy provedenými pro Sbírku EMH se lze usmívat nad pozlaceným bronzovým a šagrénovým „lorgnette“, nazývaným „indiscrète“ nebo „lunette de jalousie“, neboť jeho periskopické čočky poskytují gentlemanovi možnost, jak diskrétně pohlédnout stranou. Lorgnette obsahuje nádhernou křišťálovou lahvičku s parfémem. Gentleman z 18. století rád chodil do Opery, spíše aby si prohlížel krásné dámy na veřejnosti, než aby sledoval to, co se odehrává na jevišti.

Sbírka Emila Hermése není otevřena pro veřejnost, neboť představuje spíše „tajnou zahradu“ – nebo jak pan Jean-Louis Dumas rád říká – duši firmy Hermés. Tradice je dodnes respektována a v rámci této tradice jsou u příležitosti mimořádné události, která se zde koná každý rok, přivítání v této kanceláři Emila-Hermése řemeslníci specializovaní na kožené zboží. V této velmi symbolické místnosti bývají povýšeni nebo je jim udělena cena.

Návrháři, zejména návrháři šátků, avšak také kreativní umělci hledající inspiraci na kravatu, šperk, pásek nebo vzor na kabelce, jsou zváni k návštěvě Muzea. Stává se poměrně často, že věrní zákazníci, novináři, lidé, kteří firmu Hermés poměrně dobře znají a chtějí vědět více o intimním „duchu“ této rodinné společnosti, jsou pozváni, aby si tuto Sbírku prohlédli.

Tato Sbírka, která nebyla použita pro finanční účely ani pro účely vytvoření image nebo jako prostředek pro prosazení značky do povědomí lidí, je projevem mimořádné záliby ve vědění, kultuře a vkusu. Firma Hermés je prodchnuta dynamickou zvědavostí, která dokáže vyvolávat tu nejlepší kreativitu. Tato Sbírka byla pro tuto společnost, která ctí hodnoty řemeslníka, zdrojem moudrosti a skromnosti, jež dokáže být pramenem posilujícím představitelství. S vědomím, že vzpomínka může být popudem k činu, učinil Emile Hermés a jeho nástupci z této Sbírky součást procesu neustálého obnovování jejich firmy, způsob, jak udržet její energický elán.

Dalším exponátem této zvláštní sbírky je cestovní kufr, který byl vyroben v roce 1807 pro Jeana-Jacquese-Régise Cambacérése, ministra císaře Napoleona I. Tento kufr byl navržen speciálně tak, aby byl připevněn na Cambacérésův „berlínský kočár“; obsahoval luxusní „nécessaire“ sestávající z kompletní sady toaletních potřeb, skleněných lahviček s voňavkami, psacím náčiním a sadou nádobí: talíře z kvalitního sèvreského porcelánu, zlaté příbory, vše pečlivě uložené v přihrádkách vyložených zeleným šagrénem. Poslední přihrádka je vyztužený sejf, chráněný tajným zámkem a představující velkou a bezpečnou truhlici pro uložení dopisů posílaných ministrovi jeho francouzským císařem z bitevního

pole ve Španělsku někdy i dvakrát denně. Pro odrazení zlodějů nebo špiónů bylo možno kufr napevno přišroubovat k zemi a klíčová dírka byla důmyslně chráněna tajným systémem ukrytým uprostřed oka orla, vyrytého na mosazném štítku.

Mnoho předmětů nashromážděných v Emilově kanceláři slouží jako zdroj inspirace pro umělce. Příklad z nedávné doby. Fascinující „paperolle“, kterou Jean-Louis Dumas objevil ve Florencii, model reprezentativního kočáru taženého párem koní, má poměrně zajímavou historii: toto mistrovské dílo je vyrobeno z maličkých svítek papíru, anonymní karmelitánkou, ze druhé poloviny 18. století pravděpodobně na jihu Evropy. O 250 let později, jedna současná mladá umělkyně zasažena setkáním s tímto dílem, namalovala šátek pro Hermés jako hold anonymní pokorné karmelitánce. Jeanu-Louisi Dumasovi se její malba líbila, a tak se rozhodli, že jej nazvou „Paperolle“ - a šátek se setkal s velkým úspěchem.

„Chaîne d'Ancre“, jeden z nejúspěšnějších šperků navržených firmou Hermés, byl uveden na trh v roce 1938. Jeho vzor a jeho název napadly Roberta Dumase (1898-1978), zetě a aktivního asistenta Emila Hermése, během víkendu v Normandii, kde jeho rodina ráda trávila prázdniny ve staré chatě. Robert Dumas, který vystudoval architekturu, kreslil náčrtky, které byly použity pro nové vzory kabelek, pásků a šperků firmy Hermés nebo pro důmyslné doplňky značky Hermés pro jachtaře, jako například nepřevratitelné sklenice, v nichž můžete nabídnout nápoj svým hostům, když se loď kymácí na vlnách... Uchvátila jej jednoduchá krása obrovského řetězu, držícího těžkou kotvu lodi. Náčrtky, které si nakreslil, mu vnukly myšlenku, že jemná krása dámské paže by byla velmi elegantně ozdobena dokonalou elegancí tohoto řetězu, neboť jeho představa krásy spočívala v jednoduchosti, účinnosti a vyváženosti. Náramek vyrobený z čistého stříbra je od té doby symbolem elegance. Odráží se v něm náročné umění výroby řetězů, přezek, prstenů, ocelových udidel uzdy a třmenů, které bylo součástí dobré pověsti firmy Hermés jako výrobce strojů. Jeden z prvních ženských náramků uvedených na trh firmou Hermés byl ve 20. letech 20. století inspirován udidlem uzdy. Psí obojek, přeměněný na pásek a náramek, byl odvážnou inspirací jiného raného úspěchu firmy Hermés v roce 1927!

Lehký sportovní kočár, portugalský faeton, tažený buď jedním nebo dvěma páry poníků, ilustruje neuvěřitelnou dovednost a virtuozy výrobců kočárů na sklonku osmnáctého století. Kočár byl navržen pro mladou dámu; jeho tvar připomíná mušli bohyně Venuše, která byla podle antické mytologie zrozena z moře a která byla zpodobňována velkými evropskými malíři, jak ve své nahé kráse vstává z mušle. Ženy byly přitahovány pohodlím a elegancí kočáru již od doby, kdy byly kočáry vynalezeny, a měly velký vliv na technická a

estetická vylepšení těchto vozidel. Ve druhé polovině 18. století byla sportovní výchova anglických aristokratických dam módním vzorem pro evropské dámy. Řídit svůj lehký faeton na vysokých kolech, tažený párem drahých poníků, byl pro mladou ženu způsob, jak vzbudit obdiv, závist a touhu po sobě. Tento druh půvabného kočáru byl velmi drahý, byla to nejnovější móda, která přišla z Anglie. Proveden v jemné kůži v barvě „vanilkové zmrzliny“ (krémově bílá) ,byl v přesném souladu s barvou koňské srsti. Módní návrháři kočárů té doby našli velmi elegantní, diskrétní řešení a dali dámě k dispozici truhlici, upevněnou pod kočárem, kam si mohla ukládat svůj nádherný indický kašmírový šál, nejžádanější dámský doplněk tohoto století.

Avšak i s ironičtějším úsměvem lze pohlížet s respektem a obdivem na tyto pozoruhodné snahy vynaložené v řemeslné práci na dosažení větší elegance, dokonalosti a přizpůsobitelnosti vylepšováním malých detailů s cílem zkrášlit dnešní život člověka. „Bůh je v detailech,“ opakuje Jean-Louis Dumas, máje na paměti poselství dokonalosti, která obdržel od svých řemeslnických předků.

2 KULTOVNÍ PŘEDMĚTY

2.1 Kabelky

Thierry Hermès se prosadil ve světě, obchodoval v severní Africe, Rusku, Americe i Asii. Kolem roku 1900 nabízí zákazníkům tašku, která byla původně určena na odložení sedla koně. V roce 1984 byla na zvláštní objednávku herečky Jane Birkin zmenšena na kabelkový rozměr a dnes se prodává pod názvem Birkin v různých velikostech z rozmanitých druhů kůže. Každá nese podpis řemeslníka, který ji ručně vyrobil.

Obr. 1 kabelka Birkin

Třetí z generace Emile- Maurice Hermès se po první světové válce specializuje právě na výrobu kabelek. V Americe zakoupil práva na zip používaný pro vojenské stany a jako první jej použil u svých cestovních zavazadel. Kabelka se zipem se objevila v roce 1926 a dostala jméno po slavném automobilovém závodníkovi- Bolide. V oněch „bláznivých“, třicátých letech Emile –Maurice zakládá soukromé muzeum, sbírky předmětů z celého světa, které souvisí s cestováním a koňmi.

Pod značkou Hermès se objevují ve třicátých letech další artikly, kromě kabelek a cestovních zavazadel, jsou to kožené doplňky, šperky, ručně tištěné šátky s originálními desény, i oblečení pro elitní sporty. Z těchto dob pocházejí kultovní předměty modelového domu, kabelka, později nazvaná Kelly po monacké princezně Kelly Grace.

Obr. 2 kabelka Kelly

Hedvábná jezdecká tunika, ze které vycházejí „hedvábné čtverce“ vyráběné od roku 1937, golfové kabátek a náramek „Kotva na řetězu“ spojený nejen s osobním příběhem nevlastního syna Emila- Maurice, Roberta Dumase, ale i s „parníkovým stylem“ pozdního art deco.

Obr. 3 kabelka Chaine D 'Ancre

Robert Dumas byl otcem dnes již pátého člena slavného rodu Jeana-Louise Dumase, který firmu řídí od roku 1878. Právě on přišel s myšlenkou výroby porcelánu a vdechl modelovému domu nový život.

Dodnes se tu v jedné dílně vyrábějí jezdecká sedla, které si objednávají celebrity z celého světa.

Selle d'obstacles "Braila" en buffle / Jumping saddle in buffalo

Obr. 4 sedlo Hermès

2.2 Porcelán

Porcelán značky Hermès spatřil světlo světa v roce 1983. Desény těchto servisů vycházejí často z motivů na šátcích a nebo jsou spojeny s jinými kultovními předměty.

Příběh porcelánového servisu Chaine D 'Ancre tedy „kotvy na řetězu“ začíná na pobřeží Normandie, poblíž Saint –Aubin sur Mer, kde Robert Dumas sleduje lodě zakotvené v přístavu, onu symbiózu plavidla zmítaného ve větru a vlnách, kterou řetěz s kotvou poutá k zemi. Bylo to v roce 1937.

Obr. 5 servis Chaine D 'Ancre

Proč Dumase zaujala právě kotva? V té době architekt, mezi nimiž byli i jeho přátelé, Perret, Le Corbusier, Patout, Mallet- Stevens a Pingusson staví v „parníkovém stylu“ funkcionalistické stavby v pařížské čtvrti Boulogne- Billancourt, „město moderní doby“. Le Corbusierovy balkony mají podobu lodního zábradlí, Pingusson vystavěl domy, které měly formu lodních přídílí, Patout navrhl pro svého přítele ateliér s kulatými lodními okny. Pingusson i Patout se podíleli na výzdobě lodě Normandie - symbolu nádhery 30. let, který zrcadlil uměleckou tvorbu doby.

Bytoví architekti jako byl právě Ruhlmann navrhli interiér lodi, kde každá kajuta byla jiná.

Styl „architektury parníku“ byl pozvánkou ke snění, k procházce snem umění a techniky. Poznamenal kolektivní imaginaci v literatuře, výtvarném umění i filmu, evokoval eleganci a fascinoval představami dalekých zaoceánských zemí, cest spojených s luxusem.

Porcelán s kotvou na řetězu je tedy nostalgickou vzpomínkou na ony zámořské plavby třicátých let, parníky, jejichž umělecké interiéry nebyly dosud překonány. Je reminiscencí na zmíněnou loď Normandii, kterou poprvé vyplula na moře v roce 1935. Za druhé světové války byla použita jako loď válečná a její interiér byl do značné míry díky přestavbě zničen.

S hudební inspirací je svázána sada křišťálových skleniček i porcelánu zvaná Rythme.

Geometrie, čistota v kruhu, hudební znaménko „motiv“, který současně jemně naznačuje iniciálu modelového domu.

I v tomto případě se připomínají opět ona „bláznivá třicátá léta“ a s nimi spojený pařížský hudebník Erik Satie, vůdce legendární „Pařížské šestky“, jehož hudba svérázné harmonie, byla podnětem pro inspiraci tohoto desénu. Často se o něm hovoří jako o jediném hudebním skladateli, kterého lze považovat za surrealistického. Stal se výraznou osobností ve světě kultury a jeho tvorba, která ovlivnila vývoj francouzské hudby 1. poloviny 20. století, probouzí dodnes fantazii umělců i řemeslníků.

Jídelní servis Toucans je přehlídkou rozmanitých druhů exotických ptáků brazilské džungle. Servis obsahuje 35 kusů a ani na jediném se neobjevují stejní ptáci. Desén byl převzat z tisků na hedvábí a aplikován speciální technologií na porcelán.

Obr. 6 servis Toucans

Exoticky působí i souprava Afrika II, s antilopami, leopardy, slony, zebrami divokou faunou africké Savany. Doplnují je palmové a akátové motivy. Dominantní okrové tóny a sytě žluté evokují západ slunce.

Obr. 7 servis Afrika II

Porcelánový servis Le Jardin Phytagore – Phytagorova zahrada je inspirována hedvábným šátkem téhož názvu, znázorňující typický hermesovský pohádkový příběh. Velice jemný porcelán nám přibližuje kvetoucí zahradu v jedenadvaceti barevných odstínech.

Obr. 8 servis Le Jardin Phytagore

Fajánsový servis Été comme hiver je spojením tradice a modernosti, jednoduchosti a funkčnosti. Inspiraci čerpá z venkovského ducha staré portugalské hrnčářské výroby.

3 ŠPIČKOVÍ VÝTVARNÍCI, KTERÍ SPOJILI SVOU TVORBU S DOMEM HERMÉS

3.1 Jean Paul Gaultier

Nynější majitel a současně ředitel domu Jean-Louis Dumas nedávno přizval ke spolupráci nejlepšího francouzského módního návrháře Jean – Paula Gaultiera. Ten vytvořil kolekci dámských modelů, která byla letos v březnu úspěšně předvedena v Paříži a okamžitě o ní referoval světový tisk. Po přehlídce pan Dumas prohlásil. “ Pokud se umění spojí s řemeslem , kupředu se uhání tryskem.“ Ono prohlášení bylo výstižné, neboť těm, kteří celou akci sledovali, ještě doznívalo v uších cválání koní, kterým byla podbarvena hudba.

Obr. 9 pret a porter, jaro 2004

Jean Paul Gaultier, francouzský módní návrhář, představitel prestižní, „haute couture“, dnes již ohrožené salonní módy, ze které čerpá své impulsy komerční módní svět.

Haute Couture založil v Paříži ke smutku francouzů Angličan Charles Frederick Worth před více než jeden a půl stoletím. Byl první, který své modely podepisoval

Narodit se v nouvelle vague

Jean Paul Gaultier se narodil 24. dubna 1952 na jihu Paříže, jako jediné dítě svých rodičů, v okrajové čtvrti Arcueil, připomínající atmosféru filmů „nové vlny“. Byla to čtvrť dělníků a drobných úředníků, která si žila vlastním životem. Nikdo odtud nevyjížděl za prací do centra Paříže.

Jeho otec Paul pracoval jako knihovník. Gaultierovi byla bližší rodina matky Solange. Pradědeček z této větve vlastnil malou továrnu v Lot-et-Garonne zpracovávající korek. Oženil se s Angličankou a jejich syn, dědeček Jeana Paula, cestoval často za obchodem do Ameriky a strávil 12 let v Londýně. Učil svého vnuka angličtinu, sám Gaultier ale tvrdí, že jeho přízvuk zůstal francouzský, neboť při výuce poslouchal Maurice Chevaliera.

V šesti letech ho vzal dědeček do Bruselu na Světovou výstavu. Pro Jean Paula to byl obrovský zážitek. Doposud znal jen tovární komíny, fabriky a chloubu architektury 19. století, viadukty a kostely, atributy své rodné čtvrti. Náhle se setkal s moderním designem.

Buržoazní prostředí domu babičky Marie Garrabe, závěsy, přehozy, krajky a jídelní servisy, v Jean Paulovi zanechaly nerasmazatelnou stopu. Dům měl ústřední topení, babička vlastnila ledničku a televizi, to vše nebylo běžným jevem v období 50. let a zvláště v Arcueil.

Babička viděla ve svém vnukovi „malého prince“. Byla přesvědčena, že přišel na svět, aby jí nahradil první dceru, která zemřela v roce 1914.

Dovolila mu vše, co si přál. Mohl se dívat do noci na televizi, na filmy dětem zakázané. Televize ho fascinovala. Dodnes si pamatuje dokumentární pořad o slavném kabaretu Folies – Bergère. Právě v tomto kabaretu vystupovala Josephina Baker, i slavná Jeanne Mistinguett. Jean Paul je přesvědčen, že po shlédnutí tohoto snímku začal být okouzlen peřím, kokardami, flitry i leskem zlata. K rozhodnutí stát se návrhářem, přispěly jeho pozdější návštěvy divadla Chatelet a kabaretu Moulin Rouge.

Ve chvíli, kdy se ocitl ve škole, uvědomil si, že ho toto prostředí deprimuje. Nedokázal si hrát se spolužáky, vyrůstal ve světě dospělých, poslouchal muziku, která jeho vrstevníkům nic neříkala např. Juliette Greco, Jean Sablo a Elvise. Pozornost si získal díky svým kresbičkám s ironickým podtextem. „Smáli se, ale cítil jsem, že ne na mne a se mnou“, popsal výstižně s dávkou smutku v jednom svém rozhovoru.

3.1.1 Svět haute couture

V šedesátých letech, kdy ve Francii časopis Queen pohřbil slavného „krejčího“ Balenciagu: „Už bylo dost těch jeho věčných inspirací králi, dokonalé vybroušenosti“, společnost se egalizovala natolik, že trávit dovolenou v zahraničí nebylo ničím výjimečným. Rodina Jeana Paula se rozhodla pro Španělsko. Zůstalo Gaultierovou nejoblíbenější destinací dodnes. Rodiče by rádi viděli, kdyby se jejich syn stal učitelem španělštiny. V době jeho 18.

narozenin bylo rozhodnuto jinak.

Jedna z babiččiných přítelkyň ukázala jeho kresby v Diorově salonu. Kreativní ředitel Marc Bohan prohlásil, že nekorespondují s filozofií domu. Jean Paul se nevzdával a rozeslal své kresby do jiných salonů. Přijal ho, v té době již známý, Pierre Cardin. Mohl dokončit školu a pracovat jen v době volna. Cardin, jehož kolekce byly často rozporuplné, si získal obdiv v 60. letech díky svým původním inspiracím.

Po osmi měsících přešel ovšem Gaultier k Jacquesovi Esterelovi, oblíbenci Brigitte Bardot, nechala si u něho v roce 1959 šít svatební šaty. Košatá fantazie vynesla tomuto návrháři pozitivně míněnou přezdívku „dvorní šašek“. Esterel navrhl sukně pro muže již v roce 1965 a experimentoval s dalšími náměty, které Gaultier později rozvedl ve své tvorbě, např. zipy umísťoval do zadních partií kalhot.

Obr. 10 J.P. Gaultier-pánská sukně

Dalším salonem, kde Gaultier získal praxi, byl modelový dům Patou, založený v roce 1919. Právě tady se zrodila námořnická móda 20.let. Patou, získal nejprve slávu na válečném poli jako kapitán zuávů a posléze, díky svým kolekcím, byl obdivován dámami bavícími se jazzových klubech. Upoutal na sebe pozornost sportovním oblečením a úpletovými plavkami, které tisk hodnotil takto : vypadají, že se v nich dá i plavat“.

Patou zemřel v roce 1936.V době dvouletého pobytu Jean Paula v tomto domě, jej vedl Michael Goma.

Jean Paul v 70.letech navštěvoval často Londýn. Francie mu v té době připadala, že je paralyzována elegancí. Móda pro teenegery se rozhodně rodila v londýnských klubech. Mick Jagger, Rolling Stone a i ostatní hudební ikony doby souzněly s jeho cítěním a podnítily jeho návrhy.

V roce 1974 se vrací zpět ke Cardinovi, který ho vyslal do své pobočky v Manile na Filipínách. Při této příležitosti navštívil Indii a Nepál. Postřehy z cest uplatnil ve svých kolekcích, především se inspiroval indickými šperky.

Možná tato jeho mladistvá zkušenost determinovala jeho oblíbená místa, kam cestuje. Je to Evropa. Nyní se čím dál raději vrací do Barcelony.

Obr. 11 návrhy kostýmů, Město ztracených dětí /1995/

Filmové kostýmy pro snímky Město ztracených dětí /1995/ režiséři Caro a Jenuet a Pátý element/1997/režisér Luc Besson mu získaly obdiv mladé generace. Zaujaly ji, stejně jako interiéry jeho butiků s kajutovým oknem v podlaze, masivními kovovými dveřmi a „antickými“ figurínami. Svou první kolekci haute couture předvedl v lednu 1996.

Obr. 12 kostýmy, Pátý element/1997/

Francouzští představitelé haute couture podcenili Gaultierův talent, když v polovině 90. let hlavním návrhářem Diorova salonu učinili Angličana Johna Galliana.

Gaultierovu kreativitu a zodpovědnost v oblasti řemesla naštěstí nepřehlédl modelový dům Hermes. Gaultierova první přehlídka pret a porter pro tento dům, na jaře roku 2004 na sebe upoutala pozornost všech medií.

Odehrála se ve stájích Ecole militaire v Paříži, ve škole, kterou navštěvoval Napoleon. Další přehlídky pro tuto společnost byly prezentovány v Ecole des beaux-art

Obr. 13 korzet, V. Westwood, 2002

To, co bylo na počátku jeho kariéry pokládáno za urážlivé a skandální, stalo se součástí návrhářského slovníku jeho epigonů. Byl jedním z prvních, kteří uvedli do salonní módy tetování a piercing. Pouliční styly v módě spojené s hudbou prezentoval na výsostné půdě haute couture. Jeho kamuflážové šaty historizujícího střihu mohou maskovat osobnost nositelky, stejně jako karnevalové škrabošky. Nebyl první, kdo korzet povýšil na svrchní ošacení, byla to Viviane Westwood. On ho však zpopularizoval a to díky chameleonce Madoně, která v něm skotačila na Olympu televize MTV. Upoutal na sebe pozornost i díky islandské „skřítkové“ zpěvačce Björk. Dopomohl jí k proměně z nevýznamné lidové folkloristky v respektovanou koncertní umělkyni. Možná právě díky této hvězdě se zajímal o střihy a výzdobu šatů Inuitů z oblasti Grónska.

Obr. 14.- 15. J.P.Gaultier

Obr.16 inspirace Inuity

K fatálním ženám, jež poznamenaly jeho tvorbu, patří malířka Frida Kahlo, nebo Katherine Hepburn, kterou obdivuje, jak dokáže nosit i s elegancí třeba montérky. K dalším ikonám jeho světa se řadí Jean Dean, Jean Marais stejně jako Ital Valentino nebo John Travolta.

Za nejpříťažlivější období považuje 50.léta minulého století, dobu, kdy se narodil. Z návrhářů mu je nejbližší couturier Y.S.Laurent. Údajně ho naučil snít v době, kdy si přál myslet jako on. Za velkou osobnost pokládá Coco Chanel, neboť ona zahájila dějiny moderní módy. Rozhodně ho očaroval její způsob prezentace. Nechávala kráčet ženy s čísly v ruce jako kobyly na závodišti. Obdobně tomu bylo u Gaultierovi pánské přehlídky couture. André Courregese ho pokládá za revolucionáře mladých. Svými geometrickými tvary a plastovými holínkami poznamenal svět 60.let.

Hru se záměnou pohlaví potvrdil Gaultier při uvedení juniorské kolekce, v reklamě je patrná jeho inspirace slavnou fotografií Marilyn Monroe.

Má ovšem rád silnou osobnost, jak ženu, tak muže, dokazují to jeho kolekce věnované Johaně z Arku nebo ty, které vycházejí z inspirací Tarrasem Bulbou a Rasputinem.

Rozhněval ortodoxní Židy, když se jeho chasidské modely objevily na stránkách francouzského Vogue vyfotografované na pozadí Brooklyn. Po soudním sporu dospěl k názoru, že návrhář by měl mít při každé invenci k dispozici advokáta. Ani jeho pocta „černé kultuře“ kolekce podzim/zima 1997/98, kterou předváděly černé modelky, neprošla bez poznámek medií. Ve stejné době vydala francouzská vláda zákon snižující počet přistěhovalců. Estetické bylo náhle vnímáno jako politické.

Obr. 17 pocta „černé kultuře“

kolekce podzim/zima 1997/98

Za povšimnutí stojí také Gaultierovi parfémy ve flakonech v podobě lidského torza. Inspirace pro tyto flakony vychází z parfému Shocking od surrealistické návrhářky 30.let Elsy Schiaparelli, který pro ni navrhovala malířka Leonor Fini, podle tělesných proporcí herečky May West. Gaultier oblékl dámské torzo do korzetu /1993/, pánské do námořnického trikotu/1996/.

Obr. 18 Shocking , Elsa Schiaparelli

Obr. 19 Jean Paul Gaultier

3.2 Matali Crasset

Design Francouzky Matali Crasset je hravý, nápaditý a poetický. Dokáže zalarmovat všechny naše smysly, vyzvat nás k akci a pokaždé příjemně překvapit. Podobně jako jejímu duchovnímu otci Philippu Starckovi, s nímž pět let pracovala pro Thomson, ani jí není žádná tvůrčí doména cizí. Záběr její návrhářské tvorby se pohybuje od nábytku a interiérových doplňků přes scénografii, architekturu a typografii až po kosmetiku, šperky a oblečení.

Matali Crasset se narodila 28.července, 1965 v Châlons-en-Champagne. Jako dítě zemědělců trávila dětství se svým dvojčetem - sestrou a dvěma bratry v Normé, malé vesničce s osmdesáti obyvateli. Normé opustila kvůli studiu v Paříži, městu, které bude později, tak těžko opouštět. Po dokončení jejího studia na Les Ateliers - E.N.S.C.I, v letech 1991, se účastnila Milánského Triennale s jejím projektem "Domestic Trilogy"(Domácí Triologie), sada tří zařízení na rozptýl tepla – širícího a důvěrného - ,světlo – představy a vzpomínky, a voda – stopy a víry.

Obr. 20 „Light and fused“ instalace, Brusel 2004

V Miláně zůstala na chvíli pracovat s Denisem Santachiarou na architektonických a designérských projektech (vytvářejí výstavy). Po návratu do Paříže začíná pracovat s Philipem Starckem v jeho agentuře a v Thomson Multimedia, kde zůstala pět let a stala se hlavou Thim Thom design centra (spadajícího pod Thomson Multimedia). V letech 1998 zakládá vlastní studio a v roce 2002 založila vlastní společnost, Matali Crasset productions sarl.

3.2.1 Productions sarl

Matali rozvíjí odraz domácích rituálů v domácích technologiích. Shledává to klíčovým v rozvoji experimentálních projektů a prozkoumání nových příkazů (rolí). Tato filozofie dodávala sílu a inspiraci mnoha projektům, hlavně výstavnímu návrhářství aktivitám, které neustále umožňují zkoušet nové typy nábytku. Spolupracovala se společnostmi jako je Abaco, Aquamass, Artemide, Authentics, Cristal Saint-Louis, DIM, Domodinamica, Domeau & Peres, Dornbracht, Edra, Gandy Gallery, LaCie, Lexon, Möve, nekt, Néotu, Orangina, Ricard, Seb, s.m.a.k, Thomson Multimedia.

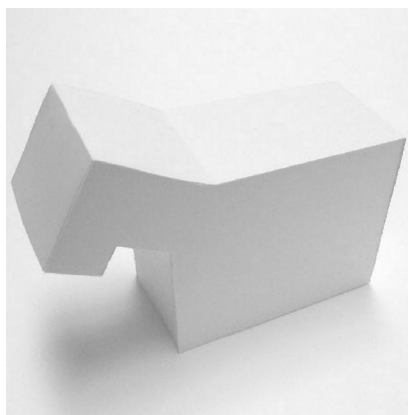

Obr. 21 design pro Artemide, Matali Crasset

V roce 1994 dostává grant od Sandberg Institute v Amsterdamu na vývoj pouličního nábytku. Projekt “The empathic chair”. V r.1996 V.I.A.'s “carte blanche” program, který jí umožňuje vyvinutí domácího kancelářského nábytku. “W at hóm”, svědčí o jejím hlubokém zájmu o nové technologie. V roce 1997 získává cenu Grand Prize za Design of the city of Paris, a je vybrána Sue Ryder Foundation k navrhnutí církevního mobiliáře pro “Maison de Marie” kapli v Lurdech. V roce 1998 dostává F.I.A.C.R.E. grand od Ministerstva kultury, který jí má pomoci ve vývoji “autogenous design”. Roku 1999 je odměněna cenou “Grand Prix de la Presse Internationale de la Critique du Meuble Contemporain”. V letech 2000 - 2001 navrhla soukromou vilu v Nortnu - Dordogne, a společně s profesionály zabývajícími se estetikou a životními podmínkami představila “Pol’arisation”, budoucí nábytek pro Experimental Center of Artistic Professions. V téže roce byla pověřena Centre National des Arts Plastiques k vytvoření návrhu koberce pro Mobilier National (Národní mobiliář) a

národního gobelínu dílny les Gobelins and Beauvais.

Matali Crasset pracovala na četných výstavách jako scénograf. Navrhla přehlídky “Paris-Milano” a “Bulb” výstavu “Wash the future” v Espace Carole de Bona. Je rovněž tvůrcem “Morroccan Bar” na výstavě “Le Maroc Désorienté” v Musé des Arts Décoratifs. Mimoto představila putovní výstavu Comité Colbert a Camif (1999), a navrhla “Archilab” show v Orléans (2001), stejně tak jako elektronickou hudební show v Hôtel Sully pro “fe'eat de la musique”(hudební festival) pořádaný taktéž v roce 2001.

Obr. 22 koník Hermés, Matali Crasset

3.2.2 Spolupráce s Hermés “Plissé between the lines”

V roce 2001 začíná spolupracovat s Hermés a navrhuje putovní výstavu “Plissé between the lines” v USA. Následuje scénografie výstavy “Cheval, figure d'espaces“-Hermés (Moskva-2002.) Navrhla módní show pro “Who's next”1998 a 2000, na veletrhu „Premiere Classe”(2000). Od roku 1999 odpovídá za “Premiere Vision” fórum. V roce 2000 navrhla výstavu “Extra trend show: open” na Frankfurtský veletrh “Tendence”.

Rok 2002 - vytváří instalaci “Casaderme”, dům, který dýchá. Tato instalace byla vytvořena pro Pitti Imagine Uomo show ve Florencii. V téže roce pracuje na projektu „Experimentální koupelna“ (“Update/ 3 spaces in one”) pro Dornbracht. Na první pohled, Phytolab, elegantní akrylová krychle potečkováná pokojovými květinami je jednou ze tří koupelnových prostorů, které Matali Crasset pro Dornbracht vytvořila. Phytolab vypadá jako racionální řešení problému, jak vytvořit příjemné místo ke koupeli v prostorově otevřeném prostoru-interiéru. Kostka může být instalována kdekoliv a rostliny nevytváří pouze kousek přírody v prostoru bez oken, ale vytváří stěnu soukromí.

Když se ovšem podíváte více z blízka, všimnete si, že ve Phytolabu není zrcadlo (znáte koupelnu bez zrcadla?). Matali Crasset nechtěla vytvořit pouze univerzální moderní

koupelnu, ale chtěla povzbudit „koupáče“ aby se zeptali sami sebe, jakým způsobem vnímají a používají koupelnu. Použila dojem dotekový a čichový než obvyklý vizuální.

Obr. 23 Phytolab, Matali Crasset

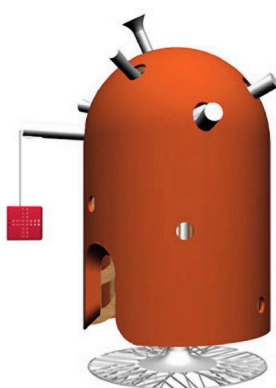
Tento projekt byl posléze vystaven v Ulrich Fieder gallery v Kolíně nad Rýnem. Matali Crasset je pravidelně zvána k přednášení na designérských školách, ve Francii (Ecole des Beaux-arts, Bordeaux and Reims, Les Ateliers, Paris) i v cizině (Danmarksdesignskole, Copenhagen, Domus Academy, Milan, Écal, Lausanne, Gerrit Rietveld Academy, Amsterdam).

V roce 2001 uskutečnila své první projekty, jakož to interiérový designer, reklamní agentura Red Cell v Paříži, její vlastní dům, studio v Belleville a soukromá vila u jezera Annecy. Mezi tyto první interiérové projekty patří také hotel “hi”, městský hotel který byl otevřen v Nice na podzim 2002. Jednalo se o vytvoření nového druhu hotelu, který žije, v němž se lidé jen neubytují a neuzavřou do svých pokojů, ale budou se v něm bavit, seznamovat, prostě aktivně žít. Proto nejen osm tématicky odlišných typů pokojů, ale také důraz na společenské místnosti a oživení atmosféry ve spolupráci s místními hudebníky a umělci. Cílem také bylo ukázat, že současný nábytek nemusí být vůbec studený, ale naopak velmi svěží a příjemný.

Obr. 24 hotel "hi", Nice

Mezi zajímavé počiny patří i projekt holubího domu v Caudry - sever Pas-de-Calais, 2003. Tento projekt byl objednáán v rámci programu "Nouveaux Commanditaires" nadací Fondation de France a podpořen pomocí „artconnexion“.

Obr. 25 Pigeon House(Holubí dům), 2003

3.2.3 Matali Crasset ve sbírkách muzeí

Několik prací od Matali Crasset je obsaženo ve stálých sbírkách národních muzeí:

Centre Georges Pompidou - Paříž

Fonds Départemental d'art Contemporain in de la Seine Saint-denis - Bobigny

Fonds National d'Art Contemporain - Paříž

Ministere des Affaires Etrangères - Paříž

Mobilier National et Manufactures nationales des Gobelins et de Beauvais - Paříž

Mu.dac - Lausanne Musée des Arts décoratifs - Praha

Musé du Feutre - Mouzon

Museu do Design - sbírka Francesca Capela

Lisbonne Museum of Modern Art - New York

ZÁVĚR

Společnost Hermés. Vystupujíc jako určitá jistota v kvalitě, hodnota, která nepodléhá časovým zákonům a potvrzujíc, že propojení nadčasového designu a precizní řemeslné práce se vyplácí. Na druhou stranu rodinný podnik, kladoucí důraz na každého zaměstnance, na každý výrobek, který opouští místo svého zrození. Vypraven do světa se svou značkou - číslem, dalo by se říci podpisem svého stvořitele, který vynaložil všechnu svou sílu a um, aby byl dokonalý. Tento přístup k provedení a důraz na detail získává Domu Hermes stále novou a novou klientelu, která tyto neměnné hodnoty dokáže ocenit.

Zdalo by se, taková značka bude mít spíše zralejší klientelu, ale není tomu tak. To co láká stále nové zákazníky je mimo jiné i spolupráce s jednotlivými uměleckými osobnostmi, které pojí svou tvorbu s touto firmou. V této práci byly uvedeni ti, kteří mi připadají vzhledem k mému oboru nejvýraznější, ve skutečnosti jich je samozřejmě mnohem více.

Myslím si, že je krásné mít a znáti svou historii, neméně důležité je mít schopnost reflektovat na současnost, nové trendy, techniky, materiály, atd. Dávat příležitost i novým, nevyčerpaným, mladým tvůrcům, kteří mají chuť a spoustu fantazie pokračovat i nadále v započaté snaze povýšit řemeslo na umění. Z historie této společnosti je zřejmé, že tuto schopnost její majitelé měli. Ať už to byl Thierry Hermés, který v době, kdy kočáry a koně pomalu mizely z bulvárů, našel jiné artikly, kterým by mohla být vtisknuta pečeť dokonalého řemesla. Nebál se riskovat a to se mu vyplatilo. Brilantní výrobce koňských postrojů a sedel získal záhy aristokratickou klientelu. Generace za generací, každý nový nástupce rozšiřuje škálu firemních činností o nové artefakty. Z firmy na ručně vyráběné sedla, postroje a uzdy se postupem času stala renomovaná značka, pod jejíž hlavičkou dnes nalezneme elegantní pánské i dámské kolekce oděvů, šperky, stříbrné nádobí a příbory, rukavice, hodinky, příruční *zavazadla* a hedvábné šátky. Nakupují je ti, kteří dokážou ocenit perfektní rukodělnou práci.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Soukromý archiv Hermés

Katalogy : „Le Monde DHermés Printemps-Été“ ročníky 1999 - 2005

Soukromý archiv ing.Jany Máchalové

<http://www.tavolino.ch/pages/hermes/hermes.htm>

<http://www.designmuseum.org/design/index.php?id=77>

<http://www.matalicrasset.com>

<http://www.domodinamica.com>

<http://www.hermes.com>

<http://www.jeanpaul-gaultier.com>

<http://www.viviennewestwood.com>

